

Tax-IA Bulletin (Uluslararası Konular)

Number: 2020-14

To : The clients and company web site

From : Independent Advisors / Accounting & Tax

Date : February, 14th 2020

Subject: Türkiye'nin Taraf Olduğu Sosyal Güvenlik Sözleşmeleri

Sizlere bu bültenimizle Türkiye'nin taraf olduğu sosyal güvenlik sözleşmeleri (anlaşmalar) ile ilgili bilgi vermek isteriz.

Sosyal güvenlik uygulamaları, sadece ülke sınırları içerisinde değil, ülke sınırlarını da aşan bir kapsama ulaşmıştır.

Küreselleşmenin hızıyla o ülke vatandaşları diğer ülkelerde daha çok bulunmaya veya çalışmaya başlamışlardır ki, bu da vatandaşların diğer ülkelerdeki sosyal güvenliklerinin nasıl sağlanacağı konusunu gündeme getirmiştir.

Diğer ülkelerde bulunma veya çalışma sürekli olabileceği gibi geçici olarak da tezahür etmektedir. Bunun yanında çifte mukim olanların vergilendirme sorunları, sınır aşan yatırımlara ilişkin vergisel konular, yatırımların diğer ülkelerde belli güvencelere kavuşmaları ve korunması alanında da yapılan ikili ve çok taraflı anlaşmalar ve sözleşmeler bulunmaktadır.

- Bu sirkülerde, anılan gelişmelere uygun olarak ülkeler arasında bu tür konuların ve sorunların çözülmesine yönelik olarak yapılan ikili sosyal güvenlik sözleşmeleri ele alınmıştır. Ülkemizin bu kapsamda imzalanmış 32 anlaşması bulunmaktadır.
- Takip eden sirkülerlerimizde ise, ülkemizin taraf olduğu çifte vergilemenin önlenmesi anlaşmaları ve yatırımların karşılıklı korunması anlaşmaları ele alınacaktır.

Sosyal güvenlik sözleşmelerine ilişkin ayrıntılara bakmak gerekirse;

- ✚ Ülkemiz açısından Anayasa'mızın; "Yabancı Ülkelerde Çalışan Türk Vatandaşları" başlıklı 62'nci maddesinde "Devletin, yabancı ülkelerde çalışan Türk vatandaşlarının sosyal güvenliklerinin sağlanması için gereken tedbirleri alacağı" ve "Milletlerarası Antlaşmaları Uygun Bulma" başlıklı 90'ıncı maddesinde ise "Yabancı devletlerle ve milletlerarası kuruluşlarla yapılacak antlaşmaların kanun hükmünde olduğu, bunlar hakkında Anayasaya aykırılık iddiası ile Anayasa Mahkemesine başvurulamayacağı, milletlerarası antlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası antlaşma hükümlerinin esas alınacağı" hükümlerine yer verilmiştir.
- ✚ Bu hükümler ve işgücü anlaşmalarını takiben, yabancı ülkelere giden vatandaşlarla bunların bakmakla yükümlü oldukları kimselerin, çalıştıkları ülkede sosyal güvenceye kavuşturulmaları ve o ülkede kazandıkları sosyal güvenlik haklarından Türkiye'de buldukları sırada da yararlanmaları, aynı şekilde de diğer ülke vatandaşlarıyla bunların bakmakla yükümlü oldukları kişilerin de ülkemizde sosyal güvenliklerinin sağlanması için iki taraflı sosyal güvenlik sözleşmeleri imzalanmıştır.

- Bu çerçevede; 1950'li yıllardan başlayarak İngiltere, Almanya, Hollanda, Belçika, Avusturya, İsviçre, Fransa, Danimarka, Libya, İsveç, Norveç, K.K.T.C., Kanada, Makedonya, Arnavutluk, Azerbaycan, Gürcistan, Romanya, Kebek, Bosna Hersek, Çek Cumhuriyeti (Çekya), Lüksemburg, Hırvatistan, Slovakya, Sırbistan, İtalya, Kore, Karadağ, Tunus, Macaristan ile (imzalanmış olmakla birlikte henüz yürürlüğe girmemiş olan Moldova ve Polonya) olmak üzere 32 ülke ile sosyal güvenlik sözleşmesi imzalanmış, ayrıca, İran, Moğolistan ve Kırgızistan ile de sözleşme hazırlıkları tamamlanmış ve imzalanma aşamasındadır.
- İmzalanan sözleşmelerle, belirtilen haklardan, sözleşmeyi imzalayan akit tarafların vatandaşları ve bunlara eşit sayılan kimseler ile bunların geçindirmekle yükümlü oldukları aile bireyleri ve ölümleri halinde geride kalanlardan hak sahibi olabilecek kimselerin yararlanabileceğini hükme bağlamıştır. Dikkat edilmesi gereken husus, her ülkeyle standart metin/hükümlerle sözleşme imzalanmamış olmasıdır. Dolayısıyla, her bir ülke için karşılıklı olarak sağlanan haklar ve eşitlikler farklılık göstermektedir.

Sosyal güvenlik sözleşmeleri genel olarak;

- Her iki akit taraf vatandaşlarının, hak ve yükümlülük bakımından eşit işlem görmesi,
- Bir yardım hakkının doğup doğmadığının saptanmasında, diğer akit taraf ülkesinde geçen sigortalılık sürelerinin birleştirilmesi,
- Hastalık halinde, sigortalının ve aile bireylerinin, diğer akit taraf ülkesinde buldukları sırada da sağlık yardımlarından yararlanmaları,
- Aile bireylerinin, öteki ülkede otursalar dahi, aile yardımlarından (çocuk paraları ve zamları) yararlanmaları,
- Yaşlılık (emeklilik) aylığı için gerekli yaşı, diğer akit taraf ülkesine döndükten sonra tamamlayan sigortalıya emekli aylığı bağlanması,
- Akit taraf ülkesinde çalışmaları nedeniyle yaşlılık (emeklilik) aylığına hak kazanan sigortalının, ikametini öteki akit taraf ülkesine nakletse dahi aylığını almaya devam etmesi,
- Sigortalının ölümü halinde, hak sahipleri sıfatıyla diğer akit taraf ülkesinde oturan aile bireylerine dul-yetim aylığı bağlanması ve toptan ödeme yapılması gibi haklar sağlanmaktadır.

- Dolayısıyla, sözleşmelerin ortak ve temel bir hükmüyle sözleşme hükümlerinden faydalanacak kimselerin akit tarafların mevzuatı karşısında o ülkenin vatandaşlarıyla hak ve menfaatler bakımından eşit sayılması imkânı getirilmiştir. Böylece, sosyal güvenlik sözleşmesi yapılan ülkelerde çalışan Türk vatandaşları ve bakmakla yükümlü oldukları aile bireyleri, sosyal güvenlik haklarından, çalışılan ülke vatandaşları gibi yararlanmaktadırlar.
- İmzalanan sosyal güvenlik sözleşmeleri ile Türk vatandaşları, karşı ülkenin mevzuatından kaynaklanan kısa (iş kazası-meslek hastalığı-hastalık-analık), uzun (yaşlılık-malullük-ölüm aylığının bağlanması) vadeli sigorta kollarıyla sağlık yardımı alınmasına ilişkin sosyal güvenlik haklarını Türkiye'de de kullanmak imkanına sahip olmuşlardır. Sağlık yardımları haklarından ise Türk vatandaşlarının kendisi ve çalıştıkları ülkede yanında bulunan aile bireyleri yararlanabildikleri gibi Türkiye'de bıraktıkları aile bireyleri de faydalanabilmektedir.

- Sözleşmeler için söylenebilecek bir diğer önemli husus, imzalanan sözleşmelerin çalışmaya bağlı olmasıdır. Örneğin, yurt dışında ev kadını olarak bulunma sözleşme kapsamına girmemektedir.
- Son olarak ülkemizin ikili Sosyal Güvenlik Anlaşmalarının sayısı her geçen gün artmaktadır.
  - 24 Aralık 2019 tarihli Resmî Gazetede yayımlanan 7200 sayılı Kanun ile 5 Mayıs 2017 tarihinde Kışinev’de imzalanan “Türkiye ile Moldova Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması”nın onaylanması uygun bulunmuştur.
  - 31 Ocak 2020 tarihli Resmî Gazetede yayımlanan 7210 sayılı Kanun ile ise Türkiye Cumhuriyeti ile Polonya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması” ve Anlaşmada değişiklik yapılmasına dair “Notalar”ın onaylanması uygun bulunmuştur.

Bu bültende geçen herhangi bir konuyla ilgili sorularınız için danışmanlarımıza ulaşabilirsiniz.

Saygılarımızla,

Teşekkürler Recep Levent

Independent Advisors | Social Security & Tax

Mecidiyeköy Mahallesi Şehit Ahmet Sok. Ada Residence No: 6-10/51, 34381 Şişli İstanbul

Tel: +90 212 211 11 10

Kent İş Merkezi, Mustafa Kemal Mahallesi, 2152 Cadde, No:2 Kat:9 Daire No:18

Çankaya/Ankara, 06510 Tel: +90 312 446 92 05

www.ia.com.tr